

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

4. ročník, školský rok 2011/12

Testové úlohy pre kategóriu C (9. ročník ZŠ a 4. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

- 1.* Vojnu medzi mestami AlbaLonga a Rím rozhodol podľa legendysúboj bratov-trojičiek, zastupujúcich obe mestá. V odpovedňovom hárku doplňte správne odpovede.
- 2.*Starovekú Itáliu obývalo mnoho kmeňov. Mená dvoch z nich nájdite v uvedených vetách .
- a) Víno červené tiež pite!
- b) Kamil a Tino viazali snopy sena.

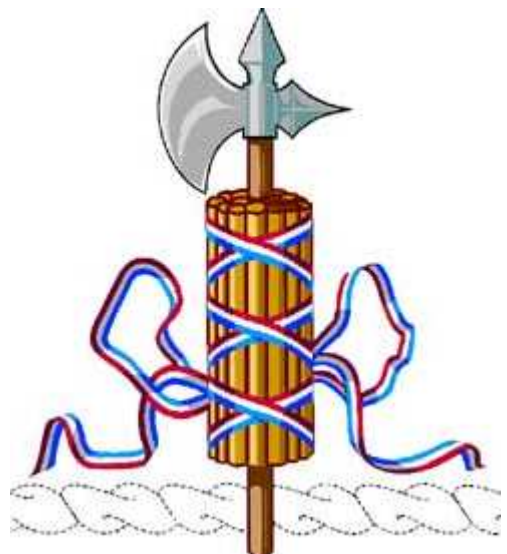
3.* Známy výrok "Za všetkým hľadá ženu" platí aj v prípade konca kráľovského obdobia starovekého Ríma. Odpovedzte na nasledujúce otázky. Pomôžte si aj priloženou reprodukciou obrazu, ktorý zachytáva osudnú scénu.

- a) Akosa volala žena, ktorej poníženie bolo poslednou kvapkou pri vypuknutí vzbury proti vtedajšiemu kráľovi?
- b) Ako sa volal posledný rímsky kráľ?
- c) Akým spôsobom bol ukončený život spomínanej ženy?

4.*Fasces, zväzky prútov so sekerou, sa v dejinách Talianska objavujú aj s odstupom viac ako 2 000 rokov. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa volali ľudia, ktorí v starovekom Ríme nosili *fasces*?
- b) Ich úlohou bola ochrana vybraných úradníkov. Ktorých?
- c) Od slova *fasces* bolo odvodené meno hnutia, ktoré sa dostalo k moci v Taliansku v prvej polovici 20. storočia. Ako sa toto hnutie volalo?
- d) Kto bol vodcom tohto hnutia?

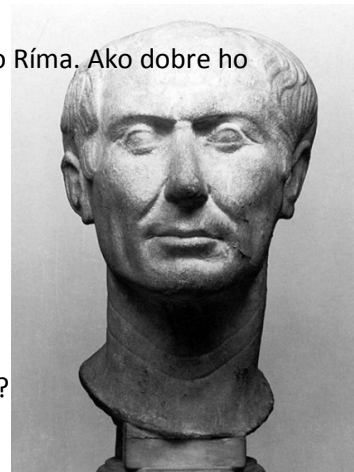

5.*Plebejci tvorili v ranom období rímskej republiky jednu z dvoch veľkých skupín obyvateľstva.Mali svoje vymedzené práva, ale súčasne im boli niektoré veciodopreté. Rozdeľte uvedené pojmydo dvoch skupín: na tie, ktoré mali povolené alebo im patrili a na tie, ktoré mali zakázané.

*rímske občianstvo, právo stať sa konzulom, právo účasti na ľudových zhromaždeniach,
právo byť vojakom, právo zastávať úrady*

6.*GaiusIulius Caesar je dodnes jedným z najslávnejších osobností starovekého Ríma. Ako dobre ho poznáte? Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Odvodzovala jeho rodina svoj pôvod až od jedného z rímskych bohov?
- b) Vo vojne v Galii mu bol zdatným protivníkom vládcajedného kmeňa Galov. Z uvedených mien vyberte jeho meno:
Valens, Vercingetorix,Varus, Vercingerix.
- c) Podarilo sa Caesarovi obsadiť Britániu?
- d) Čo znamená v preklade jeho výrok „Aleaiactaest“ a pri akej rieke ho vyslovil?
- e) Kde (v akej inštitúcii) a v ktorom roku bol zavraždený?

7.* Začiatok kalendárneho roka v starovekom Ríme sa v priebehu stáročí zmenil. Odpovedztena nasledujúce otázky.

- a) Akým mesiacom začínal pôvodne rok v Ríme a ktorému bohovibol tento mesiac zasvätený?
- b) Na konci republiky sa začiatok roka posunul na mesiac január. Ako sa volal boh brán, vchodov a východov, na počesť ktorého bol tento mesiac pomenovaný? Na obrázku je socha tohto boha, čo môžete pri odpovedi využiť.

8.* Čo si predstavíte pod pojmom latifundium?Vyberte správnu odpoveď.

- a) rímsku zbraň;
- b) veľkostatok;
- c) remeselnícku dielňu.

9.* Rimania používali systém číslic, zvaných podľa nich rímskymi. Prepíšte uvedené čísla arabskými číslicami do odpovedového hárku.

- a) DCCLIX
- b) LXXXIV
- c) XVII

10.* Začiatkom 1. storočia po Kr. uštedril nepriateľ Rimanom ťažkú porážku, zničil mu hneď celé tri légie. Táto porážka bola jedným z dôvodov, prečo sa Rímska ríša nerozšírila o ďalšiu provinciu. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Kde a v ktorom roku došlo k rozhodujúcej bitke?
- b) Ako sa volal veliteľ nepriateľského vojska?
- c) K akému kmeňu patrila tento veliteľ?
- d) Aký názov mala niešť provinciapo prípadnom víťazstve Rimanov?
- e) Výsledkom porážky bolo stiahnutie sa Rimanov za jednu z najväčších západoeurópskych riek. Ktorá rieka ústiaca do Severného mora sa tak stala hranicou rímskeho sveta?

11.* Vytvorte správne dvojice z mien cisárov a pojmov/udalostí, ktoré sa viažu k uvedeným panovníkom.

a) Tiberius	1) prívlastok Veľký, zjednotenie vlády ríše pod jedným cisárom
b) Hadrián	2) hospodárske reformy ríše, druhý rímsky cisár
c) Dioklecian	3) povýšenie kresťanstva za štátne náboženstvo, rozdelenie ríše na dve časti
d) Konštantín	4) vybudovanie opevnenia v Británii, adoptívny syn cisára Trajána
e) Theodosius	5) nízky pôvod, tvrdé prenasledovanie kresťanov

12.* Posledný rímsky cisár vládol len pár rokov ako chlapec (na obrázku je minca s jeho podobizňou). Zhodou okolností jeho dvojslovné meno odkazuje na dve významné postavy v dejinách Ríma.

- a) Ako sa tento cisár volal?
- b) Napíšte mená oboch osobností z dejín Ríma a uveďte, aké postavenie v rímskom štáte mali.
- c) V ktorom roku bol tento posledný cisár zosadený z trónu?

13. Vavrošrobár počas svojej bohatej politickej kariéry vykonával viaceré významné funkcie. Z uvedených vyberte dve správne.

poslanec v Národnom zhromaždení ČSR, minister vnútra ČSR, minister zahraničných vecí SR, minister s plnou mocou pre správu Slovenska, poslanec v Slovenskom sneme

14. V období medzi 1. a 2. svetovou vojnou boli na Slovensku 3 hlavné politické prúdy označované ako centralisti, autonomisti a komunisti. V odpovedovom hárku priradte uvedených politikov k správne politickému prúdu.

Milan Hodža, Ivan Dérier, Andrej Hlinka, Martin Rázus, Marek Čulen, Viliam Široký

15. Povojnové usporiadanie Európy po skončení prvej svetovej vojny sa riešilo viacerými dohodami so štátmi, ktoré vojne kapitulovali. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

a) V ktorom roku bola podpísaná mierová zmluva s Maďarskom? b) Ako sa volal zámok, v ktorom došlo k podpisu dohody? Pomôžte si aj priloženým obrázkom.

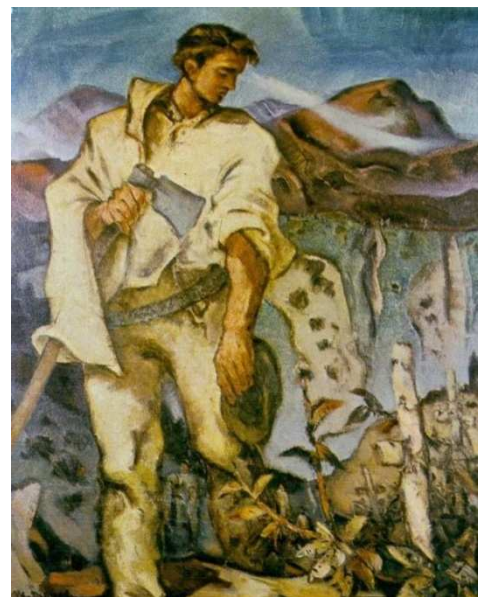

16. Slovensko má vo svojej histórii viacero známych výtvarných umelcov. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

a) Spomedzi uvedených výtvarníkov vyberte tých, ktorí nepôsobili v 20. storočí.

Martin Benka, Ján Kupecký, Miloš Bazovský, Peter Bohúň, Mikuláš Galanda

b) Kto z vymenovaných maliarov je autorom obrazu, ktorého reprodukciu vidíte na obrázku?

17. Medzi 1. a 2. svetovou vojnou vzniklo na Slovensku veľké množstvo spolkov. Ktoré z nich mali najširšiu členskú základňu? Vyberte správnu odpoveď.

- a) Telovýchovné jednoty;
- b) Spolky miernosti a triezvosti;
- c) Dobrovoľné hasičské spolky.

18. Do roku 1939 vznikli na Slovensku viaceré vysoké školy. Spomedzi uvedených vyberte dve, ktoré boli založené do uvedeného roku.

Univerzita Komenského, Policajná akadémia, Vysoká škola telovýchovy a športu, Hudobná a dramatická akadémia.

19. Na Mníchovskej konferencii v septembri 1938 sa rozhodlo o odtrhnutí častí územia Československa. Na obrázku je reprodukcia fotografie z mníchovského zasadnutia v popredí s hlavnými politikmi veľmocí. K písmenu pod politikom na obrázku priradte jeho priezvisko a veľmoc, ktorú zastupoval.

A

B

C

D

20. V ktorom vednom odbore vynikali Peter Zaťko a Imrich Karvaš? Vyberte správnu odpoveď.

- a) Lekárstvo;
- b) Ekológia;
- c) Politológia.

21. Priradte dátumy k významným udalostiam druhej svetovej vojny a správne dvojice zapíšte do odpovedňového hárku.

a) víťazstvo pri Stalingrade	A) jar 1940
b) útok na Pearl Harbour	B) jún 1944
c) porážka Francúzska	C) január 1943
d) vylodenie v Normandii	D) december 1941
e) útok na Sovietsky Zväz	E) september 1939
f) útok na Poľsko	F) október 1942
g) bitka pri El Alamein	G) jún 1941

22. V auguste 1944 vypuklo na Slovensku národné povstanie proti fašistickému režimu. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa nazýval najvyšší riadiaci orgán povstania?
- b) Ktoré mesto bolo jeho sídlom?
- c) Na povstaleckom území bol vyhlásený štát. Ako sa volal?
- d) Vojenskými veliteľmi povstania boli Rudolf V. a Ján G. V odpovedňovom hárku doplňte ich priezviská.
- e) Generálsku hodnosť v tejto dobe mal aj Ferdinand Čatloš. Akú funkciu zastával?

23. Tento pamätník je postavený na mieste, ktoré je známe pod pomenovaním Brána slobody. Koncom roka 1944 tu prebiehal významná vojenská operácia, ktorá začala oslobodzovanie našej vlasti. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

a) Ktorá vojenská operácia sa spomína v texte?

b) Zúčastnili sa jej aj jednotky československej armády pod sovietskym velením?

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Ľubomír Staňo

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2011